

Den birgittinska liturgin, vad är det? Jo, det är de gregorianska sånger som den Heliga Birgittas systrar skulle sjunga vid de åtta dagliga bönestunderna som tillsammans bildar tidegården. Tidegården finns i alla klosterordnar, men Birgittas systrar hade en alldeles egen tidegård sammanställd av Birgitta och hennes medarbetare Petrus Olavi från Skänninge. Den birgittinska liturgin bär namnet Cantus Sororum – Systrarnas sång – och är en sångcykel där man varje dag besjunger ett ämne i jungfru Marias liv under en veckas tid. Veckan därefter började man om på nytt, så att man firade varje dags tema 52 gånger under loppet av ett år. På så sätt är Birgittasystrarna den kvinna som blev mor åt Frälsaren och hennes son Jesus.

Detta har inspirerat oss att under Birgittajubileet sätta samman ett program med laude utifrån de olika dagarnas firningsämnen i Cantus Sororum. Enligt tidens sed börjar vi med söndag som veckans första dag. En lauda för varje dag, blandat med laude som på andra sätt passar Birgitta och hennes systrar!

Vän av ordning frågar sig kanske vad kopplingen då är mellan ett svenskt helgon och folkliga italienska lovsånger? Ja, utöver det faktum att Birgitta tillbringade halva sitt liv i Rom och där säkert hörde laude, grundades Paradiso - det första birgittinska klostret efter det i Vadstena - strax utanför laudans hemort Florens i Toskana!

Källor till musiken:

Mgl: Florenslaudariet
(ur Magliabechianosamlingen), tidigt 1300-tal

Cort: Cortonalaudariet, sent 1200-tal

I-Gua: Codex 1 från kyrkan Chiesa di Santa Maria Maggiore, Chieti, 1300-talet.

Exultando in Ieso Cristo

Alta trinità beata (Mgl)

Låt oss alltid tillbe den välsignade, höga Treenigheten." En för körsångare välkänd lauda får här representera söndagens högtidsämne i birgittinsk liturgi: Treenigheten.

Exultando in Ieso Cristo (Mgl)

Programmets titelmelodi där måndagens ämne med änglarnas glädje över att Maria ska födas besjungs.

Ben è crudele et dispietoso (Mgl)

"Grym och utan barmhärtighet är den person som inte rörs till stor sorg över vår Herres lidande, han som älskar oss så mycket."

Alleluia (I-Gua)

Ett tvåstämmigt stycke i instrumental version. Alleluia får här symbolisera tisdagens tema i den birgittinska liturgin vilket firar patriarkers och profeters förutsägelser om Maria och hennes unika roll i frälsningshistorien.

Laudar vollio per amore (Cort)

En lauda till sankt Fransiscus; skaparen av Solsången, den allra första laudan. Här berättas om hela Fransiscus' liv, även efter hans död, då han sjunger laude "med kärlek" inför hela det himmelska hovet. Birgitta var själv mycket fångslad av Fransiscus.

Nat'è in questo mondo (Mgl)

"Låt oss sjunga högt ett gott och ljuvt ord, detta "Ave" av vilket en jungfru, moder dotter blir Kristus' kammare."

Laude novella sia cantata (Cort)

En lauda till Sankta Maria: "Låt en ny lauda sjungas till den heliga Jungfruns ära!"

Cristo è nato et humanato

(Cort melodi, Mgl text)

"Kunglig till sitt utseende och sätt, en skatt fylld av medlidande." En lauda till jungfru Maria i egenskap av Jesu moder.

Del dolcissimo signore (Mgl)

"Till den ljuve herren sjunger hela världen laude". En lauda till Jesus här instrumentalt framförd.

Piange Maria cum dolore (Mgl)

"Maria gråter med smärta ty de tog bort hennes älskade." Den sörjande Maria sjunger vid korset: dagen påminner i Cantus Sororum om långfredagen med temat korsfästelsen och Marias medlidande.

Sovrana sì ne'sembianti (Mgl)

Slutligen knyter vårt program ihop veckans dagar med en sång till jungfru Maria; lördag är i Cantus Sororum Mariadag där Marias död och himmelfärd firas. Dagens ämne avslutar till allmän katolsk tradition, där lördagen är Mariadag.

Compagnia della Lauda:

Karin Strinnholm Lagergren: sång

Erik Ask-Upmark: harpa, säckpipa,
orgelportativ, sång

Anna Rynefors: rebec, fiddla, säckpipa,
slagverk, sång

Compagnia della Lauda ("Laudans kompani") bildades år 2000 i syfte att framföra italienska laude spirituale; andliga lovsånger. Ensemblen har bl a tidigare år framträtt på Gotlands Medeltidsvecka, givit flera kyrk-konserter runt om i landet samt spelat på invigningen av Stockholms 750-årsjubileum i juni 2002. Compagnia della Lauda är den enda svenska ensemble som specialiserat sig på italienska laude!

Karin Strinnholm Lagergren har efter studier vid Musikhögskolan i Göteborg inriktat sig på tidig vokalmusik under Dr. Rebecca Stewart vid Brabants Conservatorium i Tilburg, Nederländerna. Karin har även studerat musikvetenskap vid universiteten i Uppsala, Göteborg och Utrecht. Erik Ask-Upmark och Anna Rynefors är för en stor publik kända som ensemble Falsobordone, som framträtt på otaliga medeltidsevenemang både i Sverige och utomlands.

Läs mera på:

<http://www.kulturkometen.com>

Exultando in Jeso Cristo

**Musik kring den
Heliga Birgitta**